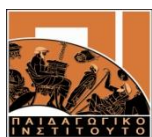

ΕΣΠΑ 2007-13\Ε.Π. Ε&ΔΒΜ\Α.Π. 1-2-3
«Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στις 8 Π.Σ., 3 Π.Σ.Εξ., 2 Π.Σ.Εισ.»

ΕΣΠΑ 2007-13\Ε.Π. Ε&ΔΒΜ\Α.Π. 1-2-3

«Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στις 8 Π.Σ., 3 Π.Σ.Εξ., 2 Π.Σ.Εισ.»
Με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε. Κ. Τ.)

**ΜΕΙΖΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ**

www.epimorfosi.edu.gr

**ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ
(Σχέδια Μαθήματος, Εκπαιδευτικά Σενάρια)**

1) ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

1.1 Τίτλος Διδακτικής Πρακτικής

Αντίο, θάλασσα.

1.2 Δημιουργός/-οι

Όνοματεπώνυμο: Ασπασία Βαφοπούλου

Πατρώνυμο: Γεώργιος

Ιδιότητα: Εκπαιδευτικός

Στοιχεία Οργανικής Θέσης: 1ο Δημοτικό σχολείο Καρδίας

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Ηρώων Πολυτεχνείου 24, Θέρμη

E-mail: aspavafopoulou@gmail.com

Δικτυακός τόπος / blog:

Η συγκεκριμένη Διδακτική Πρακτική έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο κάποιου εκπαιδευτικού προγράμματος;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, να αναφέρετε την ονομασία του: .....

Ιστοσελίδα / blog: .....

1.3 Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Γνωστικό/-ά αντικείμενο/-α της Διδακτικής Πρακτικής:

Γλώσσα Α' Δημοτικού. Διαθεματικά η ενότητα συνδέεται με τη Μελέτη Περιβάλλοντος, τη Θεατρική Αγωγή, την Αγωγή Υγείας.

Ιδιαίτερη Περιοχή του γνωστικού αντικειμένου.

Η ενσυνείδητη επεξεργασία του γράμματος Α, α.

Συμβατότητα με το ΑΠΣ & το ΔΕΠΠΣ.

Το συγκεκριμένο κεφάλαιο <<Αντίο, θάλασσα>>, εντάσσεται στην Α2 θεματική ενότητα << Η παρέα >> του 1ου τεύχους του βιβλίου της Γλώσσας. Ακολουθεί μετά τη θεματική ενότητα Α1 <<Πού είναι ο Άρης;>>. Υπηρετεί θεμελιώδεις έννοιες διαθεματικής προσέγγισης αφού η γλώσσα αντιμετωπίζεται ως μέσο δράσης κι αλληλεπίδρασης των ανθρώπων καθώς και ως μέσο κατανόησης έκφρασης και περιγραφής. Έννοιες όπως η επικοινωνία (οι μαθητές/τριες διατυπώνουν προτάσεις, εξηγούν, αφηγούνται), η αλληλεπίδραση (ανακοινώνουν τις προσωπικές τους εμπειρίες όταν αποχαιρετούν την παραλία), η ομοιότητα - διαφορά (το πώς είναι τώρα το περιβάλλον σε σχέση με το τέλος του καλοκαιριού), προσεγγίζονται περισσότερο με παιγνιώδη τρόπο εξαιτίας της μικρής ηλικίας των παιδιών.

Συμβατότητα με τις αρχές και τους στόχους των νέων προγραμμάτων σπουδών του Νέου Σχολείου

Το νέο σχολείο επιδιώκει να εξασφαλίσει συνθήκες που επιτρέπουν στο/στη μαθητή/τρια ν' αναπτύξει την προσωπικότητά του με ισχυρή αυτοαντίληψη, με θετική διάθεση για συνεργασία και αυτενέργεια, επιδιώκοντας την επιτυχή κοινωνική του /της ένταξη. Υπάρχει θεματική ευρύτητα και υποστηρίζει ενεργητικές και συμμετοχικές μεθόδους προσέγγισης της γνώσης. Προάγει τη συλλογική προσπάθεια και την ανάπτυξη κριτικής σκέψης. Δραστηριοποιεί τους/τις μαθητές/τριες και παράλληλα επιτρέπει στον/στην εκπαιδευτικό να ενεργεί πρωτοβουλιακά και με ευελιξία για να εκσυγχρονίζει και να επικαιροποιεί το περιεχόμενο και τη μεθοδολογία της διδασκαλίας του. Οι στόχοι γνωστικοί, συναισθηματικοί, ψυχοκινητικοί είναι διατυπωμένοι με σαφήνεια ώστε να μην αφήνουν περιθώρια για παρερμηνείες ή λανθασμένες προσεγγίσεις. Το συγκεκριμένο σχέδιο διδασκαλίας είναι στοχοκεντρικό αφού περιγράφονται αναλυτικά ο γενικός σκοπός και οι επιμέρους στόχοι που θέλει να πετύχει και τους συνδέει άμεσα με την εκπαιδευτική πράξη. Είναι παιδαγωγικά διαφοροποιημένο γιατί είναι πολύπλευρο και χρησιμοποιεί ποικίλες μορφές διδασκαλίας (ομαδική, διαλογική) που αποσκοπούν στο να βοηθήσουν τους/τις μαθητές/μαθήτριες να κατανοήσουν και να εμβαθύνουν στην επεξεργασία δεδομένων. Είναι διαθεματικό με την έννοια ότι καλλιεργείται ανάπτυξη στάσεων και αξιών σε όλο το εύρος των επιμέρους θεμάτων. Όλες οι διδακτικές προσεγγίσεις είναι μαθητοκεντρικές

και το περιβάλλον μάθησης είναι ιδιαίτερα ελκυστικό, προσφέροντας πλούσιες εμπειρίες. Θα δώσει βαρύτητα στην αξιολόγηση, στην ανάπτυξη της φαντασίας και στην έκφραση των συναισθημάτων, συνειδητοποιώντας την ισχυρή δυναμική που φέρνει η τέχνη αλλά και οι νέες τεχνολογίες στη διεργασία της μάθησης. Θα ζωντανέψουν οι μαθητές το υλικό τους και θα το βιώσουν στο χώρο με ποικίλους τρόπους, προσδίδοντας δύναμη στις στιγμές. Θα έρθουν σε επαφή με τη ζωντανή δημιουργία με ενεργητικό και διαδραστικό τρόπο (B.E.Y.,A τόμος).

1.4 Βαθμίδα Εκπαίδευσης / Τάξεις στις οποίες θα το εφαρμόσατε

Βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία αφορά η Διδακτική Πρακτική:

Πρωτοβάθμια Δευτεροβάθμια

Τάξη ή τάξεις στις οποίες θα το εφαρμόσατε Α Δημοτικού

Υπήρξε συνεργασία τάξεων του ίδιου σχολείου ή συνεργασία τάξεων διαφορετικών σχολείων;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, να αναφερθούν τα συνεργαζόμενα σχολεία/τάξεις.

.....
.....

1.5 Είδος Διδακτικής Πρακτικής

Σημειώστε αυτό / αυτά που κρίνετε ότι ανταποκρίνονται καλύτερα στην πρότασή σας:

1. Σχέδιο Μαθήματος (σχέδιο για διδασκαλία 45' ή λιγότερο ή διδακτικό δίωρο). X
2. Ακολουθία Σχεδίων Μαθήματος με μεγαλύτερη διάρκεια (Σενάριο Διδασκαλίας).
3. Ολοκληρωμένη παιδαγωγική δραστηριότητα στη σχολική τάξη. X
4. Επιτυχημένο project που υλοποιήθηκε στη διάρκεια του σχολικού έτους.
5. Λειτουργικός τρόπος υπέρβασης των δυσκολιών του αναλυτικού προγράμματος. X
6. Εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε σε κάποιο διδακτικό αντικείμενο ή σε κάποια δράση. X
7. Επιτυχημένο παράδειγμα συνεργατικής διδασκαλίας στο σχολείο. X
8. Αποδοτική περίπτωση ευρύτερης συνεργασίας μεταξύ συναδέλφων.
9. Πρακτική λειτουργικής συνεργασίας με τους γονείς / κηδεμόνες των μαθητών ή την τοπική κοινωνία.
10. Πρακτική αποδοτικής αντιμετώπισης και διαχείρισης προβληματικών καταστάσεων και κρίσεων στο σχολείο ή στην τάξη.
11. Καλές Πρακτικές με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών ή την εφαρμογή

σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας (συνεργασία με άλλες τάξεις / με άλλα σχολεία).

X

12. Άλλο .....
.....
.....

1.6 Σκοπός & Στόχοι της Διδακτικής Πρακτικής

Γενικός Σκοπός Η ενσυνείδητη επεξεργασία του γράμματος Α, α και η σωστή γραπτή και προφορική χρήση του από τα παιδιά.

Επιμέρους Στόχοι ως προς το γνωστικό αντικείμενο και ως προς τη μαθησιακή διαδικασία.

Γνωρίζοντας και κατανοώντας

Να κατανοεί και να κατακτά το βασικό μηχανισμό της ανάγνωσης που στηρίζεται στη σχέση φωνημάτων- γραμμάτων.

Να διαβάζει και να κατανοεί μικρό κείμενο για να αντλήσει πληροφορίες.

Ερευνώντας και εντοπίζοντας

Να εντοπίζει τη διαφορά ανάμεσα στην εικόνα ενός αντικειμένου και στη γραπτή απόδοσή του με λέξη.

Να εντοπίζει και να περιγράφει πρόσωπα, πράγματα και καταστάσεις.

Επικοινωνώντας και συνεργαζόμενος με άλλους

Διαπιστώνει ότι επικοινωνεί καλύτερα με τους άλλους όταν χρησιμοποιεί τις κατάλληλες λέξεις στη σωστή τους θέση.

Να επικοινωνήσει-συνεργαστεί με τους/τις συμμαθητές/τριές του/της, προκειμένου να ολοκληρώσει δραστηριότητες που αποσκοπούν στην αισθητοποίηση του συγκεκριμένου γράμματος.

Συνδέοντας με τη ζωή

Να αντιληφθεί την ποικίλη χρήση του Α, α σε διάφορες καταστάσεις (συναισθηματικές, σωματικές) της καθημερινότητας.

Σημειώστε αν αξιοποιούνται εκπαιδευτικά λογισμικά και υπηρεσίες των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

Αξιοποιείται το εκπαιδευτικό λογισμικό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τη γλώσσα της Α και Β τάξης.

1.7 Εκτιμώμενη διάρκεια

- **Ωρα έναρξης:** Με την έναρξη του ημερήσιου σχολικού προγράμματος όπου οι μαθητές/τριες είναι ξεκούραστοι και πιο συγκεντρωμένοι.

- **Διάρκεια:** Ένα διδακτικό δίωρο που προβλέπεται για το μάθημα της γλώσσας αλλά εξαιτίας του πλήθους των δραστηριοτήτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά και οι ώρες της Ευέλικτης ζώνης (για τη 15^η, 16^η, 18^η, 19, 24^η δραστηριότητα), των Εικαστικών (για τη 14^η, 17^η, 20^η, 21^η δραστηριότητα) και της Μουσικής (για την 22^η).
- **Συχνότητα:** Οι δραστηριότητες του συγκεκριμένου σχεδίου διδασκαλίας μπορούν να προσαρμοστούν και για την επεξεργασία των επόμενων γραμμάτων-φωνημάτων.

2) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

2.1 Γενική Περιγραφή Διδακτικής Πρακτικής

Στη συγκεκριμένη ενότητα θα αξιοποιηθούν οι εκπαιδευτικές τεχνικές των ερωτήσεων, απαντήσεων, της ιδεοθύελλας, της εργασίας των ομάδων, της συζήτησης, της εικόνας, του θεατρικού παιχνιδιού. Θα βασιστώ πάνω στις γνώσεις και τις εμπειρίες που φέρνουν οι μαθητές/τριες στην τάξη. Ο μαθητής είναι ο πρωταγωνιστής στη διαδικασία της μάθησης.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Τα παιδιά γνωρίζουν τα πρόσωπα και τα ζώα του κεφαλαίου από προηγούμενη ενότητα. Έχουν ήδη εξοικειωθεί από την 1^η ενότητα με το γράμμα Α,α.

1^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ζητούμε από τους μαθητές να παρατηρήσουν την κεντρική εικόνα του κεφαλαίου (σελ. 22) και να διατυπώσουν υποθέσεις (βιβλίο δασκάλου Γλώσσας) γύρω από τα πρόσωπα, τα ζώα και τις καταστάσεις προκαλώντας έτσι το ενδιαφέρον των παιδιών για την ανάγνωση, προάγοντας τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους.

2^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ζητούμε από τα παιδιά να κατονομάσουν στοιχεία της εικόνας (πρόσωπα, ζώα, αντικείμενα) που περιέχουν το γράμμα Α, α και τα καταγράφουμε σε χαρτί του μέτρου μαζί με άλλες λέξεις που ταιριάζουν θεματικά (βιβλίο δασκάλου). Καθώς προφέρουν τη λέξη, στη συλλαβή που ακούγεται το α, χτυπούν παλαμάκια.

3^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Τα παιδιά εντοπίζουν το γράμμα α στις λέξεις του καταλόγου και το βάζουν σε κύκλο. Προσπαθούν να διαβάσουν τις λέξεις, με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού λαμβάνοντας υπόψη κάποιες ενδείξεις (αναγνωρίζουν π. χ. το πρώτο και τελευταίο γράμμα μιας λέξης, το μέγεθος της λέξης κ.α.) (β. Δ). Αλλάζουν τη θέση γραμμάτων δημιουργώντας καινούριες λέξεις (Αρη-Ηρα) ή παραλείπουν συλλαβές (Μαρίνα-μάνα, ελάτε-έλα). Στο τέλος γίνεται ομαδική ανάγνωση της λίστας με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού.

4^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάζει τον τίτλο <<Αντίο, θάλασσα>>, προκειμένου να τον συνδέσουν οι μαθητές/τριες με το περιεχόμενο της κεντρικής εικόνας και της επεξεργασίας που προηγήθηκε. Διαβάζει μεγαλόφωνα και με φυσικό τρόπο το κείμενο στην τάξη, έτσι ώστε τα παιδιά να μπορούν να το βλέπουν, υποδεικνύοντας κάθε φορά με το δάχτυλό του/της τη λέξη που διαβάζει. Η ανάγνωση επαναλαμβάνεται δυο τρεις φορές. Στη συνέχεια ζητά από τους μαθητές να διαβάσουν μαζί το κείμενο (δυο τρεις φορές) και να εντοπίσουν τις λέξεις που αρχίζουν από <<α>> ή το εμπεριέχουν και να το κυκλώσουν. Επιμένουμε στο σκιασμένο κομμάτι καθώς αποτελεί το ελάχιστο προς ανάγνωση κείμενο (β.Δ).

5^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ο/Η εκπαιδευτικός επισημαίνει το κεφαλαίο γράμμα της πρώτης λέξης καθώς και των κυρίων ονομάτων, τον τόνο, καθώς και την τελεία στο τέλος της πρότασης (β. Δ).

6^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η επεξεργασία συνεχίζεται με την άσκηση της δεξιάς σελίδας του βιβλίου (σελ.23) όπου οι μαθητές/τριες συμπληρώνουν το Α, α. Οι μαθητές εξασκούνται στη φορά του γράμματος στο Τ. Ε (β. Δ), (σε επόμενο δίωρο).

7^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάσει, με τον τρόπο που αναφέρθηκε παραπάνω, το κείμενο που ακολουθεί (το τελευταίο από το βιβλίο του μαθητή) και το επαναλαμβάνει δυο τρεις φορές μαζί με τα παιδιά. Οι λέξεις που περιέχουν το Α, α προστίθενται στον κατάλογο του γράμματος. Ακόμη τα παιδιά μπορούν στα στιχάκια να βάλουν σε κύκλο το Α, α (β. Δ).

8^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Παίζουμε με τις ομάδες ένα παιχνίδι αντιστοίχισης εικόνων-λέξεων με πλαστικοποιημένες καρτέλες ή με υλικό που θα βρούμε από περιοδικά.

9^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Παίζουμε στις ομάδες το παιχνίδι όνομα, ζώο, πράγμα για το γράμμα α. Μπορούμε να παίξουμε ζητώντας πρώτα λέξεις σχετικές για τις αντίστοιχες στήλες, που αρχίζουν από α, κατόπιν ζητώντας λέξεις που το περιέχουν και λέξεις που τελειώνουν σε α. Επισημαίνουμε ότι τα ονόματα γράφονται με κεφαλαίο γράμμα στην αρχή.

10^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Με αφορμή την ταμπέλα της εικόνας ζητούμε να κάνουν το ίδιο με τα αγαπημένα τους φαγητά, δραστηριότητα που μας βοηθά να συζητήσουμε και για τις διατροφικές τους συνήθειες.

11^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ζητούμε από τις δυάδες των παιδιών να διαλέξουν δύο λέξεις από το προς ανάγνωση κομμάτι, ένα διώνυμο (Τζάνι Ροντάρι, 2001) και να συνθέσουν μια ιστορία (π.χ. μαμά-Μαρίνα) που θα τη διηγηθούν στην τάξη.

12^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Κάνουμε υποθετικά σενάρια (Τζάνι Ροντάρι, 2001) και ρωτάμε τα παιδιά τι θα συνέβαινε αν π.χ. ο Άρης πατούσε τον αχινό ή αν οι παραλίες γέμιζαν αχινούς ή αν ο ουρανός έβρεχε αχινούς ή αν ένας αχινός αντί για αγκάθια είχε φτερά...;

13^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Προσπαθούμε να φτιάξουμε ένα αίνιγμα π.χ. για τον αχινό.

14^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει σε κάθε ομάδα ένα Α ή α που είναι κομμένο σε κομμάτια από χαρτόνι και προσπαθούν να συνθέσουν το παζλ του γράμματος.

15^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ζητούμε από τα παιδιά να βιώσουν το γράμμα στο χώρο. Με ένα μέλος του σώματος τους, το χέρι, τη μύτη τους, γράφουν ένα Α, α στον αέρα ή το σχηματίζουν με πλαστελίνη.. Ο/Η εκπαιδευτικός γράφει με κιμωλία Α, α στο πάτωμα και τα παιδιά περπατούν ανάμεσά τους, προσέχοντας να μη τα σβήσουν (Άλκηστις, 1998). Τους ζητάμε να κλείσουν τα μάτια τους και να μετατρέψουν το γράμμα Α, α σε εικόνα που προτιμάνε. Μοιράζουμε στις ομάδες Α, α που έχουμε κόψει σε γυαλόχαρτο έτσι ώστε μέσω της αφής να γίνει η αισθητοποίηση του γράμματος.

16^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Λένε ανά ομάδες ένα Α που τσιρίζει, ένα Α που χασμουριέται, που χτύπησε, που κλαίει, που μαλώνει, που γελάει, που τραγουδάει που αηδιάζει, που ενθουσιάζεται, που τρομάζει, που πονάει, που λαχάνιασε, που κατάλαβε τι του είπαν, που νανουρίζει ένα μωρό, που χορεύει το

χορό των ινδιάνων, που ανεβαίνει σκαλιά, που κοιμάται και ροχαλίζει, που έγινε ρολόι και χτυπάει σε χτύπους Α. Πολλά Α μαζί πετάνε κάνοντας τα αεροπλάνα. Κάθε ζευγάρι αποδίδει τις παραπάνω καταστάσεις – συναισθήματα με κινήσεις του σώματος, έκφραση προσώπου, άρθρωση του γράμματος Α και χειροκροτείται από τις υπόλοιπες.

17^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Δίνουμε στα παιδιά να κόψουν από ένα χαρτόνι, Α σε διαφορετικά μεγέθη. Τα κρεμούν με σπαγγάκια από τα δάχτυλά τους και τα χορεύουν με μία μουσική (Άλκηστις, 1998).

18^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Παίζουμε κουκλοθέατρο με τα ψαράκια που έχουν Α ,α (καρχαρία, χταπόδι, φάλαινα, καλαμάρι, χελώνα...). Ζητούμε από τα παιδιά να σκεφτούν την υπόθεση της ιστορίας και να δώσουν ένα τίτλο.

19^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Με ρολά από χαρτιά υγείας και χαρτιά κουζίνας (για τα κεφαλαία γράμματα) φτιάχνουμε κούκλες με τα Α, α μαζί με τα παιδιά και παίζουμε.

20^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Δίνουμε στα παιδιά διαφημιστικά φυλλάδια, στα οποία εντοπίζουν τα Α, α, τα κόβουν και τα κολλούν στην ομάδα τους, σε χαρτόνια κάνοντας μια εικαστική σύνθεση.

21^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Σχεδιάζουν και χρωματίζουν τα Α, α μέσα σε τετράγωνα (χρωματογράμματα σελ.18 τετράδιο εργασιών, εικαστικά Α΄ και Β΄ Δημοτικού).

22^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ακούμε το τραγούδι με τίτλο <<Αχινός>>, από το cd <<Λάχανα και χάχανα>> του Τάσου Ιωαννίδη>>. Οι μαθητές/τριες αποδίδουν εικαστικά το μέρος του τραγουδιού που τους άρεσε περισσότερο. Οι ζωγραφιές δένονται όλες μαζί και φτιάχνουν το βιβλίο του αχινού.

23^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Διαβάζουμε στα παιδιά από το <<Παραμυθόσπιτο της ΑΒ>>, της Μ. Δημάση την ιστορία του α και από το βιβλίο της Π. Παμπούδη << με το άλφα και το βήτα>> το αντίστοιχο ποίημα. Ζητούμε από τα παιδιά να μας πουν με λίγα λογάκια τι τους άρεσε περισσότερο από αυτά που άκουσαν και να δραματοποιήσουν κάποιες σκηνές.

24^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ζητούμε από τα παιδιά, με αφορμή τον τίτλο του μαθήματος <<Αντίο, θάλασσα>> να σκεφτούν μία άλλη σκηνή αποχαιρετισμού και να τη δραματοποιήσουν. Διαβάζουμε το βιβλίο <<Άρης το σαλιγκάρι>> (Antoon Krings, εκδ. Παπαδόπουλος), όπου ένα σαλιγκάρι αποχαιρετά τους γονείς του και στη συνέχεια τους φίλους του. Τέλος ζητούμε να δώσουν έναν άλλο τίτλο στο μάθημα.

25^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Χρησιμοποιούμε το αντίστοιχο εκπαιδευτικό λογισμικό (CD-ROM) του παιδαγωγικού ινστιτούτου για το μάθημα της γλώσσας Α΄ και Β΄ τάξης (www.pi-schools.gr). Τα παιδιά βλέπουν στις ομάδες τους τη συγκεκριμένη ιστοσελίδα μιας και δεν μπορούμε εξαιτίας της μικρής ηλικίας τους, να τους ζητήσουμε να μούνε μόνα τους στο διαδίκτυο. Επίσης, βασιζόμαστε στο γεγονός ότι τα περισσότερα από αυτά είναι εξοικειωμένα με τον υπολογιστή από το οικογενειακό τους περιβάλλον. Η δική μας συμβολή είναι καθοριστική για την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Άλκηστις. (1998). Το βιβλίο της δραματοποίησης. Ελληνικά γράμματα: Αθήνα.

Τζάνι, Ρ. (2001). Γραμματική της φαντασίας. Μεταίχμιο: Αθήνα

Βιβλίο Δασκάλου. Γλώσσα Α΄ Δημοτικού.

2.2 Φύλλα Εργασίας

1^ο

Παρατηρήστε την εικόνα και σκεφτείτε: Για ποιο λόγο η Μαρίνα χαιρετά τη θάλασσα; Τι κρατά στα χέρια του ο Άρης; Πού πηγαίνει το κόκκινο αυτοκίνητο; Τι πουλάει η καντίνα; Πώς είναι ο καιρός;...

2^ο

Πείτε ονόματα, ζώα ή πράγματα που βλέπετε στην εικόνα και νομίζετε ότι περιέχουν το γράμμα α, είτε στη μέση είτε στην αρχή είτε στο τέλος. Καθώς λέτε τη λέξη εκεί που ακούτε τη φωνούλα α να χτυπάτε ένα παλαμάκι.

3^ο

Στις λέξεις του καταλόγου, σηκωθείτε δύο δύο και βάλτε σε κύκλο από ένα α που βρίσκετε. Προσπαθήστε να διαβάσετε τη λεξούλα και σκεφτείτε, π.χ. από τη λέξη ελάτε, ποια άλλη λεξούλα μπορούμε να βγάλουμε;

4^ο

Έχετε μπροστά σας κάθε ομάδα, από τρεις εικόνες και τρεις λέξεις. Κάτω από κάθε εικόνα βάλτε τη σωστή λέξη.

5^ο

Οι τρεις πρώτες ομάδες βρείτε από ένα όνομα που αρχίζει από Α, ένα ζώο κι ένα πράγμα. Οι επόμενες τρεις βρείτε από ένα όνομα, ζώο και πράγμα που περιέχουν α. Οι τρεις τελευταίες, βρείτε ένα όνομα, ζώο και πράγμα που να τελειώνει σε α.

6^ο

Σκεφτείτε και πείτε αγαπημένα σας φαγητά που περιέχουν το γράμμα α. Τρώτε κάποια από τις τροφές που αναφέρεται στην ταμπέλα και πόσο συχνά; Ποιες τροφές μας κάνουν καλό; Ποιες νομίζετε ότι θα πρέπει να αποφεύγουμε;

7^ο

Κάθε ομάδα ας διαλέξει δύο λεξούλες από τον κατάλογο ή μέσα από το κείμενο κι ας προσπαθήσει να φτιάξει μια ιστοριούλα. Μόλις τελειώσετε θα μας τη διηγηθείτε.

8ο

Προσπαθήστε να αφήσετε τη φαντασία σας ελεύθερη, σκεφτείτε και πείτε τι θα συνέβαινε αν ο Άρης πατούσε τον αχινό ή αν οι παραλίες γέμιζαν αχινούς ή αν ο ουρανός έβρεχε αχινούς ή αν ένας αχινός αντί για αγκάθια είχε φτερά;

9^ο

Ελάτε τώρα να περιγράψουμε τον αχινό και να βρούμε όλα τα στοιχεία του έτσι ώστε να φτιάξουμε ένα αίνιγμα για αυτόν.

10^ο

Κάθε ομάδα έχει από ένα Α που είναι κομμένο σε κομμάτια. Προσπαθήστε να το συναρμολογήσετε και να φτιάξετε το παζλ του Α.

11^ο

Γράψτε στον αέρα με το χέρι σας, με τη μύτη σας με όποιο μέλος του σώματός σας θέλετε ένα Α και ένα α. Περιπατήστε ανάμεσα στα Α, α που είναι γραμμένα στο πάτωμα προσέχοντας να μη τα σβήσετε. Κλείστε τα μάτια σας και μετατρέψτε το Α σε μια εικόνα. Τι βλέπετε; Φτιάξτε Α, α με πλαστελίνη. Νιώστε το σχήμα του Α, χαϊδεύοντας τα Α, α που είναι κομμένα σε γυαλόχαρτο.

12ο

Τα παιδάκια της πρώτης ομάδας χρησιμοποιώντας το σώμα και τη φωνή τους να μας κάνουν

ένα Α που τσιρίζει κι ένα Α που χορεύει το χορό των ινδιάνων. Της δεύτερης ομάδας να μας κάνουν ένα Α που χασμουριέται κι ένα που πονάει. Της τρίτης ομάδας, να μας κάνουν ένα Α που κλαίει κι ένα Α που κατάλαβε τι του είπαν. Της τέταρτης ομάδας να γίνουν ένα Α που μαλώνει κι ένα Α που νανουρίζει ένα μωρό. Της πέμπτης ομάδας να παρουσιάσουν ένα Α που γελάει κι ένα που ανεβαίνει σκαλοπάτια. Της έκτης ομάδας να γίνουν ένα Α που τραγουδάει κι ένα Α που κοιμάται και ροχαλίζει. Τα παιδάκια της έβδομης ομάδας να μας κάνουν ένα που αηδιάζει κι ένα που έγινε ρολόι και χτυπάει σε χτύπους Α. Της όγδοης ομάδας να γίνουν ένα Α που ενθουσιάζεται κι ένα που λαχανιάζει. Της ένατης ομάδας να μας παρουσιάσουν ένα Α που τρομάζει κι ένα Α που πετάει κάνοντας τα αεροπλάνα.

13^ο

Κόψτε τα Α που βλέπετε στο χαρτόνι που σας έδωσα. Κολλήστε με σιλοτέιπ ένα σπαγγάκι στο καθένα και δέστε τα στα δάχτυλά σας. Μόλις ακούσετε τη μουσική χορέψτε με τα δάχτυλά σας το χορό του Α.

14^ο

Διαλέξτε στην ομάδα σας δύο από τα ψαράκια που βλέπετε. Σκεφτείτε μια ιστοριούλα με πρωταγωνιστές τα ψαράκια σας και παρουσιάστε την.

15^ο

Ελάτε να παίξουμε με τα ρολά από τα χαρτιά υγείας και τα χαρτιά κουζίνας που φέρατε. Με τους μαρκαδόρους σας, ζωγραφίστε φατσούλες, κολλήστε τις κορδελίτσες για μαλλιά, γράψτε τα Α, α και δώστε τα ζωή λέγοντας κάτι για αυτά.

16^ο

Στα φυλλάδια που έχετε μπροστά σας, βρείτε τα Α, α κόψτε τα και με το ζευγάρι σας κολλήστε τα στο χαρτόνι που έχετε, προσπαθώντας να φτιάξετε μια εικόνα (π.χ. ένα τραπέζι από α) ή ένα σχήμα (π.χ. ένα τετράγωνο).

17^ο

Μέσα στα κουτάκια που βλέπετε (σελ.18 τετράδιο εργασιών εικαστικών), σχεδιάστε Α, α χρησιμοποιώντας πολλά χρώματα. Στη συνέχεια γεμίστε με χρώμα και το γύρω γύρω.

18^ο

Ακούστε το τραγούδι <<Αχινός>> (από το cd Λάχανα και χάχανα του Τάσου Ιωαννίδη). Ζωγραφίστε με τους μαρκαδόρους σας αυτό που σας άρεσε περισσότερο. Οι ζωγραφιές σας θα φτιάξουν όλες μαζί το βιβλίο του αχινού.

19^ο

Ακούστε το ποιηματάκι που θα σας διαβάσω (με το άλφα και το βήτα, Π. Παμπούδη).

Άσπρη αρκούδα στ' άσπρο χιόνι

τ' αρκουδάκι της μαλώνει:

Τι θα γίνεις, τι θα γίνεις;

Αχ, αγράμματο θα μείνεις...

Μ' αρρωσταίνεις, δε θ' αντέξω

Δε μ' ακούς και θ' αγριέψω!

Αν δε μάθεις τ' άλφα βήτα

γάμα, δέλτα, ε, και θήτα

όπως όλα τα παιδάκια

θα σε κάνω παιδάκια!

Τώρα με το ζευγαράκι σας, προσπαθήστε να παίξετε τους δύο ρόλους, της μαμάς αρκούδας που μαλώνει και της αρκουδίτσας που δυσκολεύεται να μάθει.

20^ο

Ποιος είναι ο τίτλος του μαθήματος; Τι αποχαιρετούν οι φίλοι μας; Πότε λέμε <<αντί>>;

Σκεφτείτε με το ζευγαράκι σας μία σκηνή, ένα περιστατικό όπου πρέπει να αποχαιρετήσετε κάποιον ή κάτι που αγαπάτε πολύ. Τι θα λέγατε; Έχετε πέντε λεπτά καιρό για να ετοιμαστείτε και στη συνέχεια θα μας παρουσιάσετε τη δουλειά σας. Για να σας βοηθήσω θα σας διαβάσω το βιβλίο << Άρης το σαλιγκάρι >>.

21^ο

Βλέπετε στην ομάδα σας πέντε παράθυρα. Επιλέξτε το πρώτο παράθυρο << Η μαγική γραμμούλα >>, κάνοντας κλικ επάνω του. Κατόπιν βρείτε το γράμμα Α, α και ξανακάντε με το ποντίκι σας κλικ επάνω του. Εμφανίστηκαν μπροστά σας πολλά αντικείμενα. Χρωματίστε μόνο αυτά των οποίων οι ονομασίες περιέχουν α. Τιμπήστε το χρώμα που θέλετε ή φτιάξτε ένα δικό σας. Στο τέλος μπορείτε να εκτυπώσετε τη ζωγραφιά σας. Όσοι/όσες τελειώσετε, μπορείτε αφού επιστρέψετε πίσω, να κάνετε κλικ εκεί που γράφει <<ελάτε να ταξιδέψουμε >>. Ακούτε μια ωραία μουσικούλα και βλέπετε ένα αεροπλάνο να ανοίγει φτερά, ένα αυτοκίνητο άσπρο να ανηφορίζει με χαρά, να ασπρίζουν στη θάλασσα της βαρκούλας τα πανιά και τα παιδιά που θέλουν να πάνε στην Άρτα, στο Αγρίνιο, στην Αμοργό και στην Αθήνα. Ελάτε να βρούμε στο γεωγραφικό χάρτη αυτές τις πόλεις και προσπαθήστε να τις τοποθετήσετε στις σωστές θέσεις.

2.3 Υλικοτεχνική Υποδομή

Πρέπει να υπάρχει αίθουσα πληροφορικής ή τουλάχιστον εννέα υπολογιστές και κάθε δυάδα να έχει ένα στη διάθεσή της. Οι υπολογιστές πρέπει να είναι συνδεδεμένοι με το διαδίκτυο. Ακόμη χρειάζεται ένας εκτυπωτής. Να υπάρχουν επίσης οι πλαστικοποιημένες καρτέλες εικόνων και λέξεων (που περιέχουν Α, α) για την εκτέλεση της 8^{ης} δραστηριότητας. Να υπάρχουν τα βιβλία: <<Το παραμυθόσπιτο της Αλφαβήτας >> της Μ. Δημάση, <<με το Άλφα και το Βήτα >> της Π. Παμπούδη για την πραγματοποίηση της 23^{ης} δραστηριότητας και <<Άρης το σαλιγκάρι >> του Antoon Krings για την 24^η. Κούκλες-ψαράκια για την εκτέλεση της 18^{ης} δραστηριότητας. Το cd << Λάχανα και χάχανα >> του Τάσου Ιωαννίδη.

3) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Κατά την εφαρμογή της Διδακτικής Πρακτικής ή μετά την πραγματοποίησή της, ο εκπαιδευτικός και οι μαθητές του ενδέχεται να έχουν πραγματοποιήσει την αξιολόγησή της, μέσα από μια αναστοχαστική διεργασία. Αυτή μπορεί να έχει πραγματοποιηθεί:

- κατά τη διάρκεια εφαρμογής των δραστηριοτήτων (διαμορφωτική αξιολόγηση) με σκοπό την αναδιαμόρφωσή τους,
- στο τέλος της εφαρμογής της Διδακτικής Πρακτικής (τελική αξιολόγηση) για να ακολουθήσει μια εποικοδομητική συζήτηση που θα οδηγήσει σε αναπροσαρμογές, επεκτάσεις κτλ.

- και πριν από αυτές, η αρχική αξιολόγηση που βοηθά τον/την εκπαιδευτικό να εκτιμήσει τις γνώσεις και δεξιότητες που έχει κάθε παιδί πριν από την έναρξη του μαθήματος.
-
- Ειδικότερα, αξιολογούμε την αναγνωστική ικανότητα του/της μαθητή/τριας και την κατανόηση του κειμένου.
- την κατάκτηση γραφής και χρήσης του συγκεκριμένου γράμματος.
- την εξοικείωση με τους εκφραστικούς τρόπους που χρησιμοποιούνται σε κατάσταση αποχαιρετισμού.
- την ικανότητα συνεργασίας μέσα στην ομάδα.
- την ανάπτυξη πρωτοβουλιών-ενεργή συμμετοχή στο μάθημα.
-
- Με την παρατήρηση της εικόνας, τον εντοπισμό του Α, α και το παιχνίδι όνομα, ζώο, πράγμα, αξιολογείται η παρατηρητικότητα και η συγκέντρωση των παιδιών.
- Με τη σύνθεση της ιστορίας αξιολογείται η κριτική σκέψη και η δυνατότητα έκφρασης.
- Με τη ζωγραφική και το παιχνίδι ρόλων αξιολογείται η ψυχοκινητική τους δραστηριότητα.
- Με το παιχνίδι των πλαστικοποιημένων καρτελών αξιολογείται η δυνατότητα ταξινόμησης.
- Με τη κατασκευή κούκλων από ρολά, το κουκλοθέατρο και το χορό των γραμμάτων αξιολογείται ο βαθμός συνεργασίας στην ομάδα.

4) ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με ατομική μου ευθύνη και σύμφωνα με το άρθρο 8 ν. 1599/1986, ο Δημιουργός που αναφέρεται στην παρ. 1.2 του παρόντος εντύπου, δηλώνω ότι:

1. Το Σχέδιο Διδακτικής Πρακτικής που υποβάλλω είναι δικό μου πρωτότυπο δημιούργημα και δεν προσκρούει σε κανένα δικαίωμα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας τρίτων.

2. Δίνω το δικαίωμα και την άδεια στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το οποίο θα ενεργεί κατά την απόλυτη και ελεύθερη κρίση του, να αξιοποιεί, να διαθέτει, να αναπαράγει ή να διανέμει το υποβληθέν Σχέδιο Διδακτικής Πρακτικής, ολόκληρο ή τμήμα του ή συντετμημένο ή ενσωματωμένο σε άλλο υλικό, για εκπαιδευτικούς και διδακτικούς σκοπούς, με κάθε πρόσφορο μέσο, ιδίως έντυπο ή ηλεκτρονικό.

3. Δηλώνω ότι η πιθανή αξιοποίηση του υλικού αυτού για ερευνητικούς σκοπούς επιθυμώ να γίνει (επιλέξτε αυτό που επιθυμείτε):

Επώνυμα

Ανώνυμα

Αν δεν καταγράψετε την επιθυμία σας αυτό σημαίνει ότι αποδέχεστε η πιθανή αξιοποίηση να γίνει ανώνυμα.

*Για πρακτικούς λόγους, η χρήση του αρσενικού γραμματικού γένους θεωρείται ότι συμπεριλαμβάνει και το θηλυκό.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 14-10-2011

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ: ΑΣΠΑΣΙΑ ΒΑΦΟΠΟΥΛΟΥ

A2.2 Το παραπάνω σχέδιο διδασκαλίας εφαρμόστηκε στην τάξη έχοντας σαν βασική απόκλιση από τον αρχικό σχεδιασμό τη μη ολοκληρωτική-ουσιαστική πραγματοποίηση της 25^{ης} δραστηριότητας αφού στο σχολείο μου δεν υπάρχει αίθουσα υπολογιστών. Αντιθέτως υπάρχει μόνο ένας, όπου με τη βοήθεια του προβολέα έδειξα κάποια πράγματα από τη διεύθυνση που έχω προαναφέρει και φυσικά δεν ήταν εφικτό εξαιτίας του χρονικού περιορισμού να συμμετέχουν όλα τα παιδιά στην εκτέλεση των δραστηριοτήτων. Για το λόγο αυτό δεσμεύτηκα για τη χρήση του υπολογιστή από τους υπόλοιπους στην επεξεργασία των επόμενων γραμμάτων. Έχοντας λοιπόν την εναλλακτική εφαρμογής ποικίλων δραστηριοτήτων, επέλεξα το συνδυασμό αυτών που οδήγησαν στην εκπλήρωση των στόχων που είχα θέσει και στη χρονική επάρκειά του σχεδίου διδασκαλίας (δεν πραγματοποιήθηκαν οι: 14^η, 17^η, 18^η, 19^η και 21^η. Από την 23^η, ασχοληθήκαμε μόνο με το ποίημα της Π. Παμπούδη). Πρέπει επίσης να αναφέρω ότι πολλές από αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν το επόμενο δίωρο που θα γίνει η επεξεργασία του τετραδίου εργασιών. Ακόμη, κάποιες πραγματοποιήθηκαν την ώρα της Ευέλικτης ζώνης και των Εικαστικών, αντικείμενα που υπήρχαν στο ημερήσιο πρόγραμμα. Το ενδιαφέρον των παιδιών κρατήθηκε ενεργό και η συμμετοχή τους έντονη. Με την επεξεργασία της εικονογράφησης, εκμεταλλεύτηκα την υπάρχουσα ήδη γνώση για το συγκεκριμένο γράμμα (είχαμε ήδη ασχοληθεί στην προηγούμενη ενότητα) και οικοδόμησα πάνω σε αυτή, προετοιμάζοντας το έδαφος για την ανάγνωση. Έγινε σεβαστός ο προσωπικός ρυθμός κάθε παιδιού. Παιδιά που δυσκολεύτηκαν, ενθαρρύνθηκαν να διαβάσουν λέξεις ή προτάσεις που μπορούσαν. Ενεπλάκησαν σε συζητήσεις με κατάλληλες ερωτήσεις προβληματισμού. Προκάλεσα στην τάξη πραγματικές καταστάσεις επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης, ύστερα από την ολική προσέγγιση της γλώσσας, μέσα από τις οποίες τα παιδιά χρησιμοποίησαν και επεξεργάστηκαν συνειδητά το γράμμα. Οι μαθητές/τριες το βίωσαν στο χώρο με ποικίλους τρόπους και δραστηριοποιήθηκαν έντονα. Ερεύνησαν και έφτασαν οι ίδιοι/ες στη γνώση, ουσιαστικοποιώντας αυτό στο οποίο έχουμε ήδη αναφερθεί, δηλαδή τελικά να μαθαίνουν το <<πώς να μαθαίνουν>> (Δ.Ε.Π.Π.Σ. και Α.Π.Σ., 2002). Η αισθητοποίηση του γράμματος έγινε με πρακτικό και παιγνιώδη τρόπο κι έτσι δόθηκε η ευκαιρία στους μαθητές/τριες να κατανοήσουν ή και να προβλέψουν ακόμη όσα επρόκειτο να ακολουθήσουν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, η οποία ήταν μία διαδικασία ευχάριστη που πραγματοποιήθηκε σε ένα πλαίσιο ενθάρρυνσης. Οι στόχοι θεωρώ ότι επιτεύχθηκαν μέσα από τη δημιουργία των κατάλληλων κινήτρων. Οι μαθησιακές διαδικασίες προσαρμόστηκαν στο επίπεδο, τις δυνατότητες και τις ιδιαιτερότητες κάθε μαθητή έτσι ώστε να ικανοποιηθούν οι επιδιωκόμενοι παιδαγωγικοί και διδακτικοί στόχοι. Η τελική αξιολόγηση που είναι στην ουσία μια ανακεφαλαιωτική αλλά και ανατροφοδοτική διαδικασία απέδειξε ότι το μαθησιακό επίπεδο κάθε μαθητή/τριας αλλά και η ομαδική επίδοση της τάξης ήταν η προσδοκώμενη-επιδιωκόμενη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2002). Δ.Ε.Π.Π.Σ. και Α.Π.Σ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. Αθήνα

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2011). Βασικό Επιμορφωτικό Υλικό. Τόμος Α, Β. Αθήνα

B2. Ξεκινώντας την ανάλυση του συγκεκριμένου θέματος στην α' εργασία που έκανα στα πλαίσια του προγράμματος της επιμόρφωσης, διευκρίνισα ότι έχει πολύ μεγάλη σημασία η ηλικία των παιδιών που απευθυνόμαστε. Έχοντας λοιπόν αναλάβει τα παιδιά της πρώτης τάξης που έρχονται με μια ιδιαίτερη ψυχολογία να αντιμετωπίσουν το άγνωστο μέχρι τώρα γι' αυτά συγκεκριμένο σχολικό περιβάλλον, στην προσπάθειά μου να ενδυναμώσω την ομάδα της τάξης, να διώξω την αμηχανία, το φόβο ή το άγχος που πιθανόν νιώθουν και να δημιουργήσω ένα καλό συγκινησιακό κλίμα, οργάνωσα μια σειρά από δράσεις. Καθίσαμε όλοι στον κύκλο (που είχα σχηματίσει από πριν με τόσες καρέκλες όσα τα μέλη της ομάδας, δεκαεννιά μαζί με μένα), δίνοντας έτσι την ευκαιρία να γνωριστούμε μεταξύ μας, δημιουργώντας περιθώρια για νέες προσεγγίσεις. Καλωσόρισα λοιπόν τους/τις μαθητές/τριες και τους είπα: << Θα παίξουμε ένα παιχνίδι γνωριμίας όπου ο καθένας/καθεμιά θα κρατάει από ένα σημείο της μία κορδέλα, θα λέει δυνατά το όνομά του/της και τι του/της αρέσει πιο πολύ να κάνει. Στη συνέχεια θα τη δίνει στο/στη διπλανό/ή του/της κάνοντάς του/της ένα <<κομπλιμέντο>>, λέγοντάς του/της δηλαδή, κάτι πολύ όμορφο που έχει πάνω του/της ή που το φοράει. Συστήθηκα λοιπόν και είπα ότι μου αρέσει πολύ να κολυμπάω. Έδωσα το κουβάρι στο διπλανό μου λέγοντάς του ότι έχει πάρα πολύ ωραία γαλανά μάτια και του είπα να κάνει το ίδιο. Μας είπε ότι τον λένε Πέτρο κι ότι του αρέσει να παίζει ποδόσφαιρο. Κράτησε την κορδέλα από ένα σημείο της, έδωσε το υπόλοιπο κουβάρι στο διπλανό του, του είπε ότι φοράει ωραία παπούτσια κι έτσι συνεχίστηκε η διαδικασία. Όλοι προσπαθούσαν να κρατήσουν την κορδέλα τεντωμένη. Με αυτό τον τρόπο αισθητοποιήθηκε στο τέλος ένας κύκλος που αποτύπωνε τη μεταξύ μας σχέση και έδειχνε ότι ο καθένας εξαρτάται από τους άλλους. Κατόπιν ζήτησα από τον τελευταίο να επιστρέψει το κουβάρι, δίνοντάς το στον προηγούμενο και κάνοντάς του δώρο ένα χαμόγελο, μία ματιά, τη φιλία του... (30') Η απόκλιση από τον αρχικό σχεδιασμό είναι ότι η κορδέλα πήγαινε στο/στη διπλανό/ή κι όχι σε παιδί που μπορεί να βρισκόταν σε οποιαδήποτε θέση για να απλοποιηθεί-προσαρμοστεί η διαδικασία στη μικρή ηλικία των παιδιών.

Αφού λοιπόν ακούστηκαν σχεδόν όλα τα ονόματα με τα συνοδευτικά σχόλια των παιδιών, τα ενθάρρυνα να πουν πώς νιώθουν, αν είναι χαρούμενα που ήρθαν στο δημοτικό σχολείο, πώς τους φαίνεται, τι σκέφτονται (5'). Οι απαντήσεις ήταν του τύπου: είναι μεγάλο το σχολείο, έχει ωραία χρώματα, έχει πολλά παιδάκια...

Το επόμενο βήμα αφορά τη δημιουργία δυάδας. Η τάξη είναι δεκαοχταμελής. Θέλησα λοιπόν να κάνω έξι δυάδες και δύο τριάδες που στη δεύτερη φάση θα φτιάξουν τρεις τετράδες και οι δύο τριάδες θα παραμείνουν ως έχουν (αποφεύγοντας την εξάδα). Για το λόγο αυτό τους είπα: <<Κοιταχτείτε μεταξύ σας και διαλέξτε ένα παιδάκι που δεν το ξέρετε ή το ξέρετε λίγο. Φτιάξτε ένα ζευγαράκι και καθίστε όπου θέλετε μέσα στην τάξη, απέναντι ο ένας από τον άλλο. Γνωριστείτε για λίγο μεταξύ σας, πείτε ξανά τα ονόματά σας και μιλήστε για τα καλοκαιρινά σας παιχνίδια (τις βουτιές στη θάλασσα, τα κάστρα στην άμμο, τις ποδηλατάδες...)>>. Η δραστηριότητα αυτή κύλησε στο μεγαλύτερο μέρος

της απίστευτα καλά αφού όλα τα παιδάκια πλην ενός κινήθηκαν στο χώρο και έφτιαξαν ζευγαράκια.(5').

Κατόπιν παρότρυνα την κάθε δυάδα: <<Διαλέξτε ένα άλλο ζευγαράκι που δεν το ξέρετε, δεν έχετε μιλήσει καθόλου και καθίστε μαζί. Γνωριστείτε μεταξύ σας και μιλήστε για τις καλοκαιρινές διακοπές>>. (5'). Τους ζήτησα να ακουστούν όλα τα παιδάκια και να δώσουν κι ένα όνομα στην ομάδα τους. Περνώντας από την καθεμιά ξεχωριστά, ρωτούσα πώς κατάφεραν τελικά να συζητήσουν και βοήθησα στη διεξαγωγή συμπερασμάτων. Κάποιες από τις ερωτήσεις μου ήταν οι εξής: Όταν μιλάει το ένα παιδάκι τι θα πρέπει να κάνουν τα υπόλοιπα; Πού θα πρέπει να είναι στραμμένη η προσοχή σας; Οι απαντήσεις που πήρα ήταν:

-Εγώ πρόσεχα όταν μιλούσε ο Στέλιος ενώ αυτός μετά δεν άκουγε όταν μιλούσα εγώ. Όταν μιλούσα εγώ αλλού ήταν το μυαλό του.

-Στη δική μας την ομάδα είπαν όλα τα παιδάκια.

-Εγώ κυρία πρόσεχα τι λέγανε οι άλλοι.

Δε μιλούσα όταν μιλούσε η Ανδριάνα.

-Εγώ ήθελα άλλο όνομα για την ομάδα (κορμίτης) και οι άλλοι ήθελαν angry birds.

-Εμένα δε με περίμεναν που πήγα στην τουαλέτα. Μόνοι τους το είπαν το όνομα..

-Εμείς όλοι μαζί βγάλαμε τα δελφινάκια γιατί είναι πολύ ωραία.

Συζητώντας λοιπόν με τις ομάδες, καταλήξαμε στους παρακάτω κανόνες – συμπεράσματα, που τα κατέγραψα επί τόπου σε χαρτόνια κάνσον Α4, σε παλ χρώματα (για να μπορούν να τα ζωγραφίσουν αργότερα). Τους πρότρεψα να τα υπογράψουν με τα μικρά τους ονόματα (δεξιότητα που πολλά κατέχουν από το νηπιαγωγείο) και φυσικά βοήθησα όσα δεν τα κατάφερναν.

Εδώ επίσης υπάρχει μια διαφοροποίηση από τον αρχικό σχεδιασμό αφού τα παιδιά της πρώτης τάξης πρέπει να κατευθυνθούν στοχευμένα στην αναζήτηση των αρχών και η καταγραφή τους βέβαια δεν μπορεί να γίνει από τα ίδια. Κατόπιν τους είπα: <<Ζωγραφίστε τις καρτέλες σας με εικόνες από τις καλοκαιρινές σας διακοπές>>, δραστηριότητα που έκαναν με πολύ μεγάλη χαρά (20').

Κατόπιν καθίσαμε και πάλι στον κύκλο και ρώτησα:<<Ποια ομάδα θέλει να μας πει αυτά που συζητήσαμε προηγουμένως και να παρουσιάσει την καρτέλα της;>>

Υπήρξε δραστηριότητα από όλες τις ομάδες, οι οποίες μίλησαν αφού είπαν το παρατσούκλι τους και διαπιστώσαμε ότι οι παρατηρήσεις τους ήταν παρόμοιες και αλληλοσυμπληρωματικές (20'). Οι καρτέλες αναρτήθηκαν σε κεντρικό ταμπλό της τάξης κι όλοι/όλες φαίνονταν ικανοποιημένοι από τη δουλειά τους.

ΑΤΡΟΜΗΤΗ ΟΜΑΔΑ

Πρέπει να έχουμε υπομονή και περιμένουμε να έρθει η σειρά μας για να μιλήσουμε.

Περιμένουμε να χτυπήσει το κουδούνι για να βγούμε διάλειμμα.

ANGRY BIRDS

Όταν μιλάει ο συμμαθητής μας τον προσέχουμε.

Γίνεται αυτό που θέλουν οι περισσότεροι.

ΤΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ SUPERMAN.

Προσέχουμε το συμμαθητή μας όταν μιλάει.

Συμφωνούμε όλοι μαζί για αυτά που θα κάνουμε.

ΔΕΛΦΙΝΑΚΙΑ

Δε φεύγουμε από την ομάδα μας όταν συζητάμε.

Αποφασίζουμε όλοι μαζί.

SPIDERMAN

Όλα τα παιδάκια λένε τη γνώμη τους.

Αυτό που γίνεται πρέπει να το θέλουν όλοι ή οι πιο πολλοί.

Σε αυτή τη φάση υπήρξε και η ενθουσιώδης δέσμευση όλων για την τήρηση όλων όσων είχαν ειπωθεί. Φτάνοντας λοιπόν στο τέλος ρώτησα: << Θέλει κάποιο παιδάκι να μας πει πως νιώθει ύστερα από όλη αυτή τη διαδικασία, τι σκέφτεται, τι του άρεσε και τι θα θυμάται;>> (5').

Μερικές από τις απαντήσεις είναι οι παρακάτω:

Νιώθω καλά γιατί θα κάνουμε ωραία πράγματα.

Νιώθω χαρούμενος αλλά και λίγο αγχωμένος γιατί περιμένω να δω τα καινούργια βιβλία. Θα θυμάμαι το παιχνίδι με την κορδέλα και τα άλλα που συζητήσαμε κι αυτό που κάναμε με τις ομάδες.

Μου άρεσε η κορδέλα.

Μου άρεσε το παιχνίδι με την κορδέλα και είμαι χαρούμενος.

B3. Δύο αγοράκια την πρώτη μέρα, μετά τον αγιασμό μπήκαν στην τάξη σφιχταγκαλιασμένα με τις μαμάδες τους. Ο ένας κοιτούσε μονίμως χαμηλά. Δε μίλησαν, δεν εκφράστηκαν. Συζήτησα για λίγο με τους γονείς τους και τους ζήτησα να φτιάξουν στο σπίτι ένα υποστηρικτικό για το σχολείο πλαίσιο. Την επόμενη μέρα μπήκαν και οι δύο μόνοι τους στην τάξη. Αυτός που κοιτούσε χαμηλά ήρθε πολύ πιο άνετος, συναναστράφηκε, επικοινωνήσε με τους συμμαθητές του και συμμετείχε σ' όλες τις δραστηριότητες που έλαβαν χώρα για τη διαμόρφωση και ενδυνάμωση της ομάδας της τάξης. Ο άλλος παρέμεινε μαζεμένος. Στη δραστηριότητα με την κορδέλα δεν συμμετείχε καθόλου. Όταν ήρθε η σειρά του να συστηθεί δε μίλησε και κατέβασε το κεφάλι του. Τον παρότρυνα αλλά ήταν μάταιο. Θεώρησα φρόνιμο να μην τον πιέσω και να του δώσω χρόνο. Του είπα ότι όποτε νιώσει έτοιμος μπορεί να μας συστηθεί και να μας μιλήσει για τα αγαπημένα του καλοκαιρινά παιχνίδια. Στερέωσα λοιπόν την κορδέλα μπροστά του με σιλοτέιπ πάνω στο θρανίο και προχώρησα στο διπλανό του. Οι συμμαθητές του δε σχολίασαν την αντίδρασή του παρά μόνο κοιτούσαν. Όταν τους ζήτησα να κάνουν δυάδες δε σηκώθηκε από τη θέση του. Πήγα εγώ σε αυτόν δύο συμμαθητές του (οι οποίοι δεν έφεραν καμία αντίρρηση) δημιουργώντας εσκεμμένα τριάδα. Δε μίλησε καθόλου κατά τη διάρκεια της συζήτησης, γεγονός που ανέφεραν και οι υπόλοιποι της ομάδας του. Όταν τους ζήτησα να φιλοτεχνήσουν την καρτέλα τους συμμετείχε ενεργά. Έβγαλε τις μπογιές του και ζωγράφισε με οίστρο. Η μεγάλη έκπληξη όμως ήταν όταν παρουσίασε η ομάδα του στην ολομέλεια, την καρτέλα που είχαν φτιάξει. Ενώ ξεκίνησαν οι άλλοι δύο, πήρε το λόγο και ανέλυσε με πολλές λεπτομέρειες αυτά που είχε ζωγραφίσει (μία παραλία με άμμο, ομπρέλα, έναν ήλιο και ένα σπίτι). Ήταν λαλίστατος και μετά το χειροκρότημα που εισέπραξε η ομάδα του και χαμογελαστός. Εδώ θα ήθελα να αναφέρω ότι στοχευμένα επέλεξα να παρουσιάσει τελευταία η ομάδα του τη δουλειά της στην ολομέλεια της τάξης, ελπίζοντας ότι θα έπαιρνε θάρρος βλέποντας και ακούγοντας όλους τους υπόλοιπους συμμαθητές και συμμαθήτριές του και καλλιεργώντας έτσι την αίσθηση του <<ανήκειν>> σε ένα μεγαλύτερο κοινωνικό σύνολο (Μ.Π.Ε., 2011)

B4. Θεωρώ ότι η αντίδραση του συγκεκριμένου παιδιού έχει να κάνει με τη γνωστή ψυχολογία που κουβαλούν πολλά πρωτάκια καθώς έρχονται στο δημοτικό σχολείο, φορτωμένα με άγχος, ανασφάλεια, εκνευρισμό, αγωνία, φόβο για το τι θα δουν, τι θα αντιμετωπίσουν, πώς θα μιλήσουν, τι θα πουν, με ποιους θα συναναστραφούν, ποιος/ποια θα είναι ο/η δάσκαλος/α τους... Άλλωστε ο Γιώργος είχε δείξει τις διαθέσεις του από την προηγούμενη μέρα. Ήταν αμέτοχος και ανέκφραστος. Τις στιγμές που έπρεπε να μιλήσει, να συμμετέχει δεν έκανε απολύτως τίποτα. Ένιωσα ότι έπρεπε να του δώσω χρόνο έτσι ώστε από μόνος του χωρίς πίεση να νιώσει την ανάγκη να εκφραστεί με όποιο τρόπο ήθελε. Δε μιλούσε σ' εμένα, δε μιλούσε όμως και στους συμμαθητές του. Οι τελευταίοι μάλιστα μου ανακοίνωσαν ότι ο Γιώργος δε μίλησε καθόλου στη διεργασία του συμβολαίου. Η δραστηριότητα όμως του συμβολαίου, ήταν αυτή που στην ουσία τον <<ξεκλείδωσε>>, αφού ζωγράφισε στην καρτέλα της ομάδας του, αυτά που προφανώς σκεφτόταν και ήθελε να πει αλλά δεν τολμούσε. Πολύ θαρραλέα παρουσίασε τελευταίος τις ζωγραφιές του και χαμογέλασε όταν εισέπραξε αυτός και η ομάδα του το χειροκρότημα της τάξης. Το μοίρασμα προσωπικών εμπειριών με έμφαση σε στιγμές θετικές είναι η βασική πρώτη ύλη για το χτίσιμο καλού συγκινησιακού κλίματος που προφανώς επέδρασε θετικά στην ψυχολογία του (Μ.Π.Ε.,2011). Πιστεύω πως όταν αντιλήφτηκε ότι όλοι ευχαριστιούνται και ικανοποιούνται ανακοινώνοντας τις εργασίες τους, οι οποίες γίνονταν αποδεκτές με χαρά από την υπόλοιπη τάξη, τονώθηκε, τόλμησε και επιβραβεύτηκε. Προφανώς επηρεάστηκε από το περιβαλλοντικό πλαίσιο μέσα στο οποίο ήταν ενταγμένη η ομάδα του. Δεν υπήρξαν εντάσεις, οι διαδικασίες κύλησαν <<χαλαρά>> και έτσι αβίαστα κατέληξε να ενταχθεί ομαλά στο πλαίσιο της τάξης. Θεωρώ ότι τα συγκεκριμένα στάδια διαμόρφωσης της ομάδας από τα οποία πέρασαν τα παιδιά, συνέβαλαν καθοριστικά και άμεσα στην κοινωνικοποίηση του συγκεκριμένου μαθητή και διευκόλυναν κι εμένα σημαντικά και ουσιαστικά στο έργο μου. Το στάδιο δημιουργίας της μικρής ομάδας (στη συγκεκριμένη περίπτωση της τριάδας), ήταν καθοριστικής σημασίας γιατί πιστεύω ότι εκεί ένιωσε πιο βολικά και πιο ασφαλής. Ακριβώς εκεί προετοιμάστηκε και έκανε την υπέρβασή του. Η μικρή ομάδα αποτελεί κεντρικό κορμό στην ανάπτυξη του ανθρώπου και των ανθρώπινων συστημάτων γενικά. Για να δημιουργηθεί ένα ασφαλές πλαίσιο για τη μάθηση απαιτείται η έγκαιρη θεμελίωση και φροντίδα των σχέσεων. Η θεμελίωση της σχέσης απαιτεί τη δυνατότητα να εκφράζουμε συναισθήματα σκέψεις ή να μοιραζόμαστε εμπειρίες (Μ.Π.Ε., 2011). Η πορεία της συγκεκριμένης ομάδας ήταν εξελικτική. Η ανομοιογένεια των προσωπικοτήτων της με απασχόλησε αρκετά στο πώς θα ρυθμίσω τη διεργασία στη συγκεκριμένη ομάδα. Η συνοχή που ήταν μερική στην αρχή (μόνο στα δύο από τα τρία μέλη) οικοδομήθηκε πάνω στον κοινό στόχο (Μ.Π.Ε., 2011).

Μία ομάδα συνιστάται όταν τα παιδιά που συμμετέχουν σε αυτήν επικοινωνούν, συνεργάζονται, συνδιαλέγονται για την επίλυση ενός προβλήματος, αποδέχονται τους κανόνες λειτουργίας της κι όχι όταν υπάρχει απλώς μία συνάθροιση παιδιών που εργάζονται το ένα δίπλα στο άλλο. Όπως είδαμε στην πράξη, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στην πρώτη απόπειρα οργάνωσης της ομάδας της τάξης. Ο/Η εκπαιδευτικός

πρέπει να βρίσκεται δίπλα στα παιδιά ενισχύοντας το διάλογο, την επικοινωνία και δίνοντας αρμοδιότητες. Πρέπει επίσης να είναι υπομονετικός/ή και ευέλικτος/η. Ακόμη η οργάνωση του χώρου, πρέπει να είναι τέτοια ώστε να ανατροφοδοτεί τη γνώση αλλά και να τροφοδοτείται από αυτήν.

Γενικότερα στα πρωτάκια υπήρξε μια μικρή δυσκολία στη συνεργασία μεταξύ τους, η οποία είναι κυρίως αναπτυξιακό χαρακτηριστικό της ηλικίας αυτής αλλά και έλλειψη σχετικής εμπειρίας μιας και το σχέδιο εργασίας ήταν το πρώτο της σχολικής χρονιάς. Πρέπει όμως να επισημάνω ότι παρατηρήθηκε τάση για συνεργασία και ανάπτυξη συναισθημάτων αλληλεγγύης. Πολλές ομάδες ανακοίνωσαν τις προτάσεις τους με το <<εμείς>> αφού υπήρξε ενεργοποιημένη συμμετοχή των μελών τους. Οι προσωπικές εμπειρίες που μοιράστηκαν, σχετικές με το στόχο της ομάδας, ήταν προϋπόθεση για να ενεργοποιηθεί το κίνητρο για την ενεργητική τους συμμετοχή και για την καλλιέργεια της συνοχής μεταξύ τους σε θέματα που τους αφορούν (Μ.Π.Ε., 2011). Από την πλευρά μου υπήρξε ικανοποίηση αφού πιστεύω ότι πέτυχα τους στόχους του προγράμματος μιας και η οι μαθητές/τριες της τάξης μου κατάφεραν να γνωριστούν, να συνεργαστούν και να παράγουν έργο.

Αφού αυτή η δυσκολία ξεπεράστηκε κιόλας στο πρώτο δίωρο, όλες οι υπόλοιπες ώρες της πρώτης μέρας κύλησαν ομαλά, δημιουργικά και μέσα σ' ένα ευχάριστο κλίμα συνεργασίας.

Θα ήθελα επίσης να αναφέρω ότι ίσως αυτά τα βήματα να φαίνονται ότι θα ταίριαζαν καλύτερα να εφαρμοστούν σε παιδιά μεγαλύτερων τάξεων. Πρέπει όμως να τονίσω ότι οι διαδικασίες κύλησαν πολύ αρμονικά, χωρίς να παρουσιαστεί κάποιο αδιέξοδο. Ίσως η επίτευξη των στόχων του προγράμματος να είχε να κάνει με το γεγονός ότι τα συγκεκριμένα παιδάκια, στην πλειοψηφία τους ήταν αρκετά ώριμα για την ηλικία τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μ.Π.Ε. Επιμορφωτικό υλικό-Θέματα αξιοποίησης της ομάδας στην σχολική τάξη. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2011).
http://www.epimorfosi.edu.gr/images/stories/ebook-epimorfotes/sxeseis/sxeseis_final.pdf